

ZBIORCZE OPRACOWANIE ANKIET

Spis treści

1. Wprowadzenie

- 1.1. Uzasadnienie i cel prowadzonej analizy potrzeb
- 1.2. Zakres badań
- 1.3. Metody badawcze i źródła danych

2. Wyniki badań ankietowych

- 2.1. Profil grupy badanej
- 2.2. Analiza ilościowa
- 2.3. Analiza jakościowa (Podsumowanie wypowiedzi otwartych)

3. Wnioski i rekomendacje na podstawie przeprowadzonych badań

4. Spis tabel i rysunków

1. WPROWADZENIE

1.1. Uzasadnienie i cel prowadzonej analizy potrzeb

Innowacyjność, informatyzacja oraz postępująca specjalizacja wyznaczają najistotniejsze elementy współczesnego rynku pracy. Niezwykła dynamika rozwoju wszystkich obszarów naszej cywilizacji wręcz wymusza szybką reakcję na te modyfikacje również w sferze kwalifikacji i cech osobowości człowieka.

Umiejętność szybkiego reagowania na zmiany staje się jedną z kluczowych kompetencji. Uczenie się przez całe życie (z ang. Lifelong Learning; w skrócie LLL) to koncepcja, która zakłada kontynuację podnoszenia swoich kwalifikacji i ciągłe doksztalcanie się. Idea ta odnosi się do wszystkich dziedzin wiedzy oraz obszarów działalności. W praktyce LLL prowadzi do rozszerzenia własnych możliwości, a przez to zwiększenia atrakcyjności na rynku pracy. Według zaś badań *Attention Marketing Research* 60% ludzi, którzy dopiero wejdą na rynek pracy do 2025 roku, będzie wykonywać zawód, który w tym momencie jeszcze nawet nie istnieje.

Bardzo ważną rolę w kształtowaniu i planowaniu strategicznym w obszarze uczenia się przez całe życie, co jest istotnym elementem zarządzania rozwojem gospodarczym i społecznym, mają do odegrania specjaliści z zakresu doradztwa zawodowego. Odpowiednie przygotowanie kadr i społeczeństwa do zachodzących zmian to istotny element zarządzania rozwojem gospodarczym i społecznym kraju.

Zapraszamy do zapoznania się z wynikami, analizą i wnioskami po badaniu oczekiwań, potrzeb doradców zawodowych oraz dyrektorów jednostek oświatowych. Badania zostały przeprowadzone w ramach projektu „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych”.

Ankiety zostały przeprowadzone przez Centra Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu, Skierniewicach oraz Zgierzu. Raport zbiorczy opracowany został w CRE w Piotrkowie Tryb. i powstał na podstawie raportów częściowych opracowanych przez poszczególne w/w CRE.

Główny realizator projektu: Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego
(w ramach inwestycji Krajowego Planu Odbudowy).

Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Jednostka wspierająca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Okres realizacji: 02.01.2023 r. – 30.06.2026 r.

Cel główny:

- budowa systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych.

Cele szczegółowe projektu:

- dodatkowe wsparcie efektywnego wdrażania ZSU 2030 na poziomie wojewódzkim wpisującego się w dążenia do podniesienia jakości doradztwa i poradnictwa zawodowego w województwie łódzkim,
- stworzenie skoordynowanego systemu doradców zawodowych w regionie.

1.2. Zakres badań

Między 5.10.2023 r. a 14.11.2023 r. w ramach projektu „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” wśród nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz pracowników instytucji związanych z rynkiem pracy przeprowadzono ankietę. Miała ona na celu zbadanie funkcjonowania doradztwa zawodowego w obszarze działania każdego z Centrów Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego- w Łodzi, Piotrkowie Tryb., Sieradzu, Skierniewicach i Zgierzu.

1.3. Metody badawcze i źródła danych

Badanie przeprowadzone zostało przy pomocy poniższej ankiety zawierającej pytania zamknięte oraz pytanie otwarte. Poniżej przedstawiamy zawartość i zakres ankiety, którą wypełniali respondenci. Ankieta zawierała (poza pytaniami o dane identyfikacyjne respondenta) 7 pytań zamkniętych oraz jedno pytanie otwarte (nr pytania 12).

Przeanalizowanych i opracowanych zostało **441** odesłanych wypełnionych ankiet, w tym:

- z CRE WŁ w Łodzi: - 17 ankiet
- z CRE WŁ w Piotrkowie Tryb.- 296 ankiet,
- z CRE WŁ w Sieradzu - 58 ankiet,
- z CRE WŁ w Skierniewicach - 43 ankiety,
- z CRE WŁ w Zgierzu - 27 ankiet.

Badania ankietowe przeprowadzane były w październiku i listopadzie 2023 roku.

Ostatecznym i nieprzekraczalnym terminem nadsyłania przez poszczególne CRE do opracowującego analizę zbiorczą CRE w Piotrkowie Trybunalskim raportów był dzień 05.03.2024 r.

O dacie tej wszystkie CRE zostały odpowiednio wcześniej poinformowane. Opracowanie niniejsze obejmuje zatem analizę danych przesłanych do CRE w Piotrkowie Trybunalskim do tego właśnie dnia.

Pytania ankietowe były następujące:

1. Kto prowadzi zajęcia/świadczy usługi z zakresu doradztwa zawodowego w Pani/Pana placówce?*

UWAGA: rodzaj prowadzonych zajęć lub kwalifikacje proszę wpisać w polu "inne".

- psycholog, który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego
- pedagog, który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego
- nauczyciel ... (rodzaj prowadzonych zajęć), który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego
- nauczyciel, który ukończył studia wyższe w zakresie doradztwa zawodowego
- inna osoba, ... (rodzaj prowadzonych zajęć), posiadająca ...(podaj kwalifikacje np. zatrudnienie za zgodą Łódzkiego Kuratora Oświaty)
- Inne:

2. Nr telefonu

*

3. Adres e-mail (doradcy zawodowego)

*

4. Nazwa placówki

*

5. Adres placówki

*

6. Typ placówki

- szkoła podstawowa
- szkoła ponadpodstawowa - PROWADZĄCA KSZTAŁCENIE ZAWODOWE
- szkoła ponadpodstawowa - OGÓLNOKSZTAŁCĄCA
- uczelnia WYŻSZA
- Inne:

7. Jak jest Pani/Pana doświadczenie w pracy doradcy zawodowego z inną niż obecna kategorią klienta?*

- Powiatowe Urzędy Pracy
- Ochotnicze Hufce Pracy
- stowarzyszenia, fundacje
- brak
- szkoły, wpisz poniżej na jakim poziomie edukacyjnym (kratka "inne")
- Inne:

8. W jakich obszarach wymienionych poniżej widzi Pani/Pan potrzebę doskonalenia zawodowego? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

- stosowanie narzędzi diagnostycznych w doradztwie i poradnictwie zawodowym
- zawodoznawstwo i znajomość trendów na rynku pracy
- dokumentowanie doradztwa zawodowego
- rozwijanie kompetencji miękkich uczniów
- prowadzenie zajęć z przedsiębiorczości
- doradztwo i poradnictwo zawodowe skierowane do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin (w tym znajomość zakresu wsparcia PFRON)
- Inne:

9. Jakie formy doskonalenia swojego warsztatu pracy planuje Pani/Pan w najbliższym czasie?

Można zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.*

- kursy/szkolenia
- warsztaty
- konferencje
- studia podyplomowe
- samokształcenie

10. Które z poniższych elementów uważa Pani/Pan za istotne w kontekście rozwoju doradztwa i poradnictwa zawodowego?

Można zaznaczyć nie więcej niż 2 odpowiedzi.*

- stworzenie platformy integrującej pracodawców, przedstawicieli placówek oświatowych, instytucji rynku pracy oraz ich klientów
- organizacja wydarzeń i inicjatyw służących popularyzacji i promocji doradztwa i poradnictwa zawodowego
- stworzenie wojewódzkiego systemu doradztwa zawodowego jako mechanizmu współpracy pomiędzy interesariuszami (biznes-edukacja-instytucje rynku pracy)
- promowanie idei LLL (Uczenie się przez całe życie)
- dążenie do skorelowania oferty kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy

11. Który obszar stanowi według Pani/Pana największe wyzwanie stojące przed doradcą zawodowym? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

- klient z niepełnosprawnością
- klient z doświadczeniem migracji
- współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi
- współpraca z instytucjami
- sieć współpracy doradców zawodowych
- możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych
- problemy lokalnego/regionalnego rynku pracy
- Inne:

12. Proszę opisać krótko swoje pomysły/propozycje dotyczące nowoczesnych rozwiązań w doradztwie i poradnictwie zawodowym.

Wpisać odpowiedź.....

2. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWANYCH ZREALIZOWANYCH PRZEZ CRE (ZBIORCZO)

2.1. Profil grupy badawczej

2.2. Analiza ilościowa

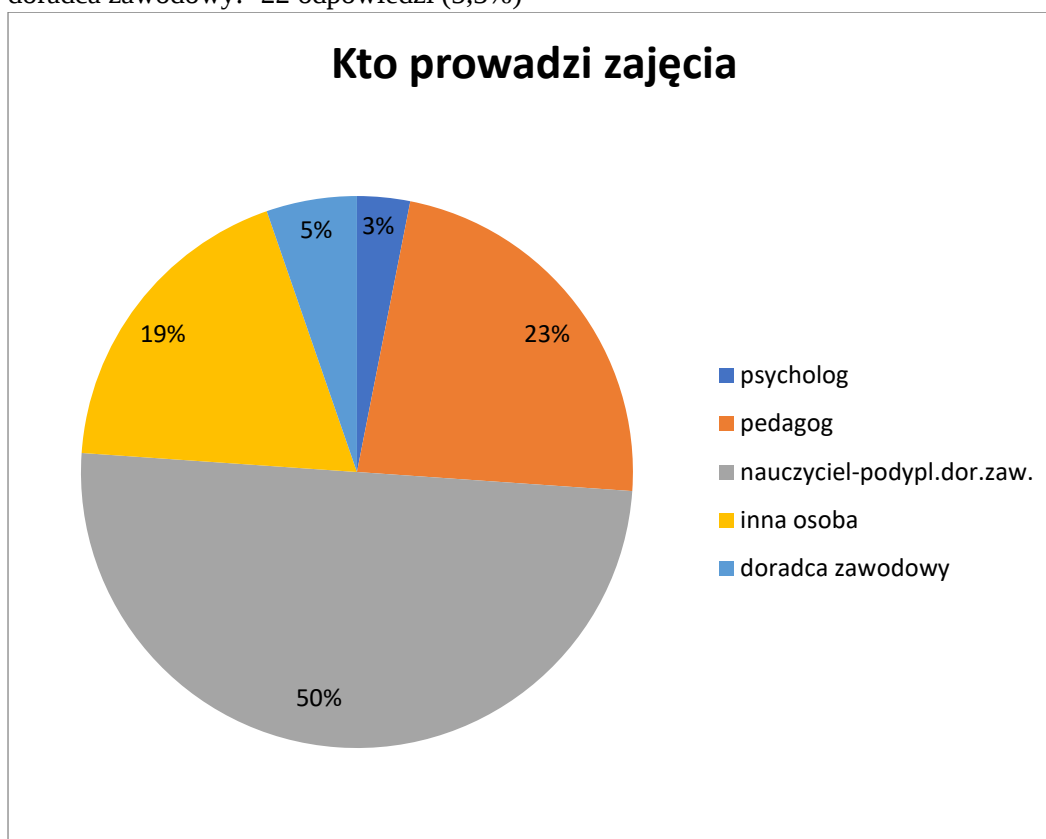
2.3. Analiza jakościowa

PYTANIE 1

Kto prowadzi zajęcia/świadczy usługi z zakresu doradztwa zawodowego
w Pani/Pana placówce?*

UWAGA: rodzaj prowadzonych zajęć lub kwalifikacje proszę wpisać w polu "inne".

- psycholog, który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego - 13 odpowiedzi (3,1%)
- pedagog, który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego - 95 odpowiedzi (23%)
- nauczyciel, który ukończył podyplomowe studia w zakresie doradztwa zawodowego - 207 odpowiedzi (50%)
- nauczyciel, który ukończył studia wyższe w zakresie doradztwa zawodowego - 59 odpowiedzi
- inna osoba - 77 odpowiedzi (18,6%)
- doradca zawodowy - 22 odpowiedzi (5,3%)

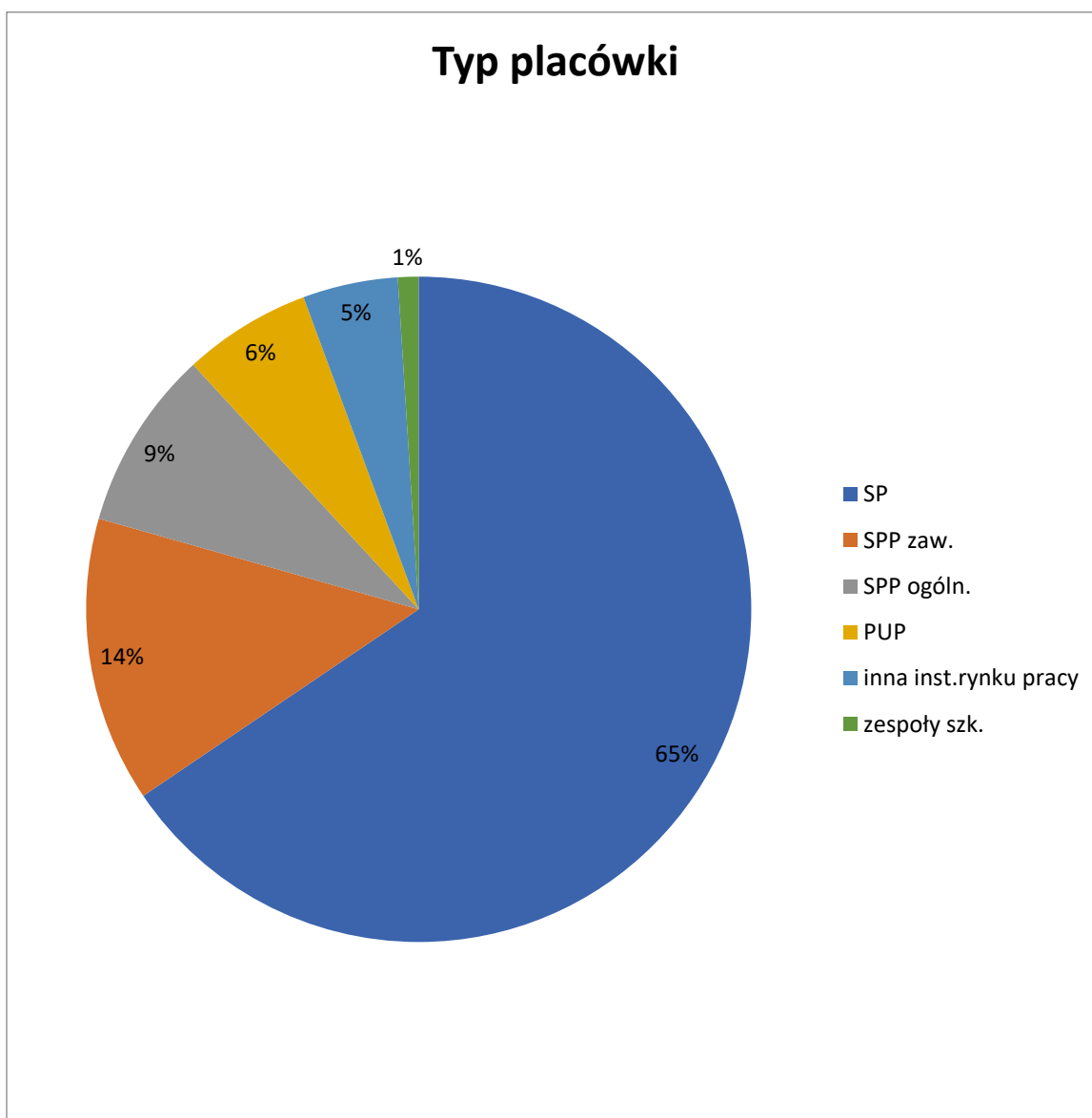
PYTANIA 2,3,4,5 DOTYCZYŁY DANYCH KONTAKTOWYCH RESPONDENTÓW

PYTANIE 6

Typ placówki

- szkoła podstawowa- 255 odpowiedzi (65,2%)
- szkoła ponadpodstawowa prowadząca kształcenie zawodowe- 54 odpowiedzi (13,8%)
- szkoła ponadpodstawowa ogólnokształcąca- 34 odpowiedzi (8,7%)
- powiatowy urząd pracy- 24 odpowiedzi (6,2%)
- inna instytucja rynku pracy- 18 odpowiedzi (4,6%)
- zespoły szkół- 4 odpowiedzi (1%)
- uczelnia wyższa- 2 odpowiedzi (0,5%)

Jedno z CRE WŁ nie uwzględniło odpowiedzi na to pytanie w przesłanej analizie.

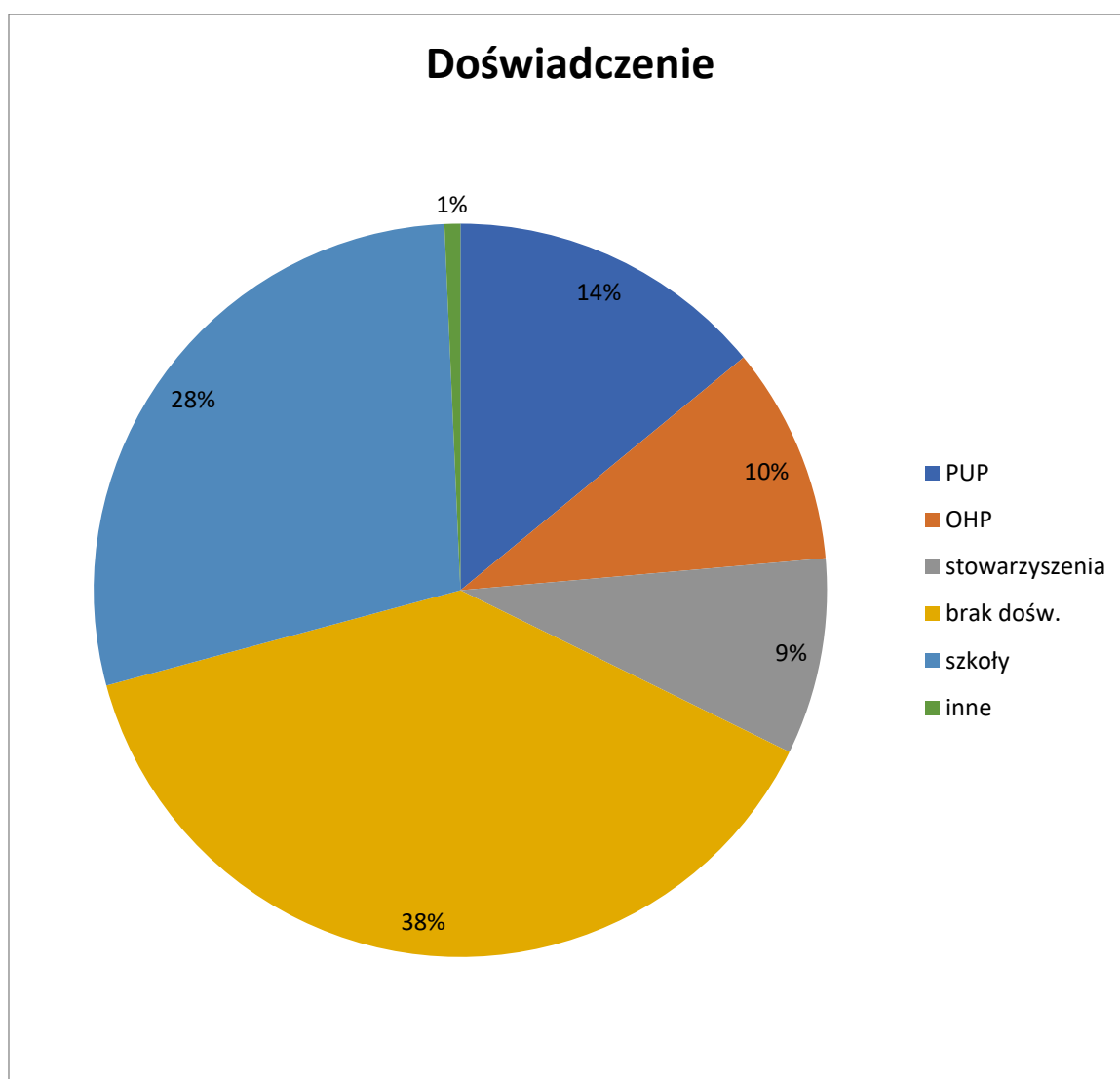

PYTANIE 7

Jakie jest Pani/Pana doświadczenie w pracy doradcy zawodowego z inną niż obecna kategorią klienta?*

- Powiatowe Urzędy Pracy- 66 odpowiedzi (14,1%)
- Ochotnicze Hufce Pracy- 45 odpowiedzi (9,6%)
- stowarzyszenia, fundacje- 39 odpowiedzi (8,7%)
- brak doświadczenia- 181 odpowiedzi (38,7%)
- szkoły- 134 odpowiedzi (28,6%)
- inne- 3 odpowiedzi (0,7%)

Jedno z CRE WŁ nie uwzględniło odpowiedzi na to pytanie w przesłanej analizie.

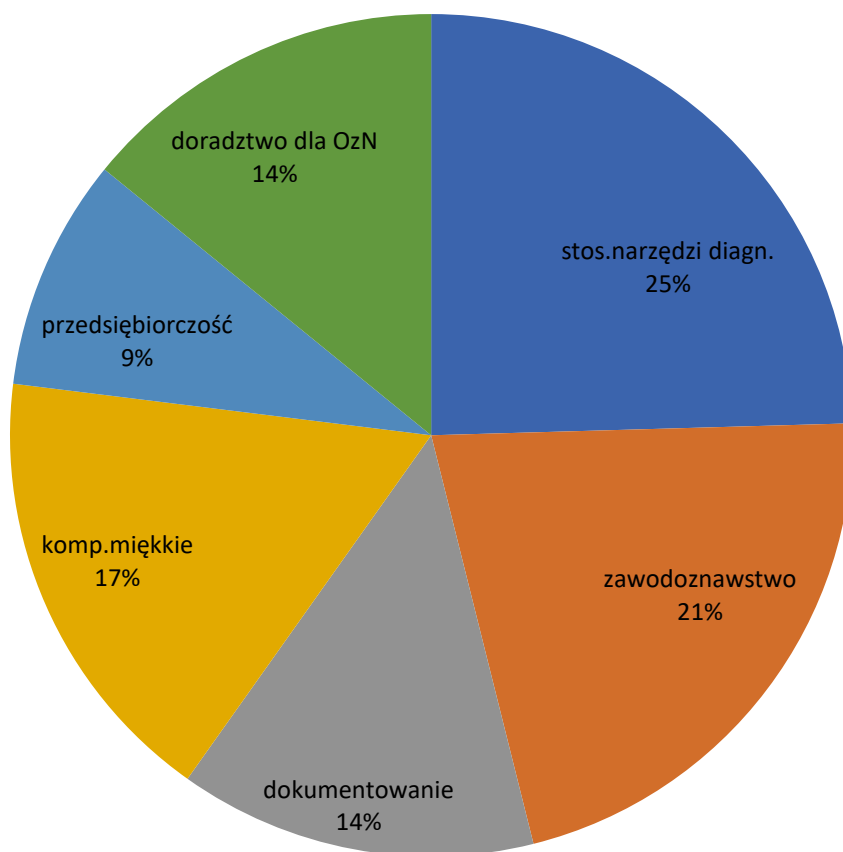

PYTANIE 8

W jakich obszarach wymienionych poniżej widzi Pani/Pan potrzebę doskonalenia zawodowego? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

- stosowanie narzędzi diagnostycznych w doradztwie i poradnictwie zawodowym- 292 odpowiedzi (24,5%)
- zawodoznawstwo i znajomość trendów na rynku pracy - 257 odpowiedzi (21,5%)
- dokumentowanie doradztwa zawodowego - 163 odpowiedzi (13,7%)
- rozwijanie kompetencji miękkich uczniów - 204 odpowiedzi (17,1%)
- prowadzenie zajęć z przedsiębiorczości - 106 odpowiedzi (8,9%)
- doradztwo i poradnictwo zawodowe skierowane do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin (w tym znajomość zakresu wsparcia PFRON) - 168 odpowiedzi (14,1%)
- Inne- 2 odpowiedzi (0,2%)

Obszary doskonalenia

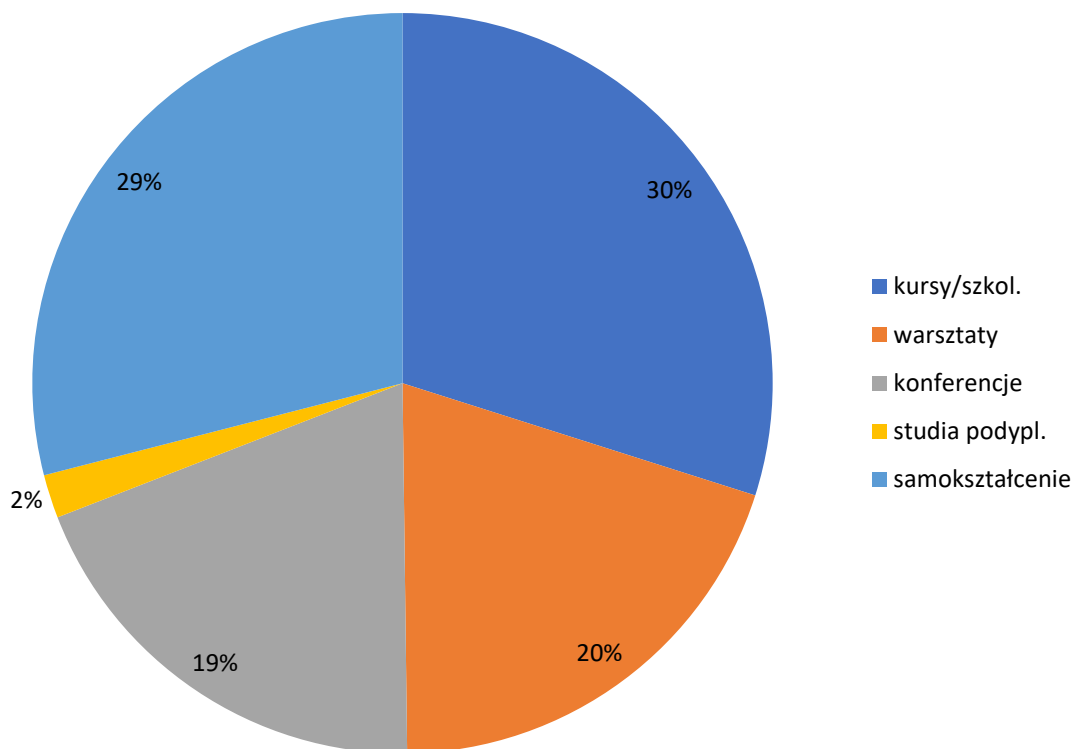

PYTANIE 9

Jakie formy doskonalenia swojego warsztatu pracy planuje Pani/Pan w najbliższym czasie?
Można zaznaczyć nie więcej niż 3 odpowiedzi.*

- kursy/szkolenia - 297 odpowiedzi (29,9%)
- warsztaty - 198 odpowiedzi (19,9%)
- konferencje - 191 odpowiedzi (19,3%)
- studia podyplomowe - 19 odpowiedzi (1,9%)
- samokształcenie - 287 odpowiedzi (29%)

Planowane obszary doskonalenia

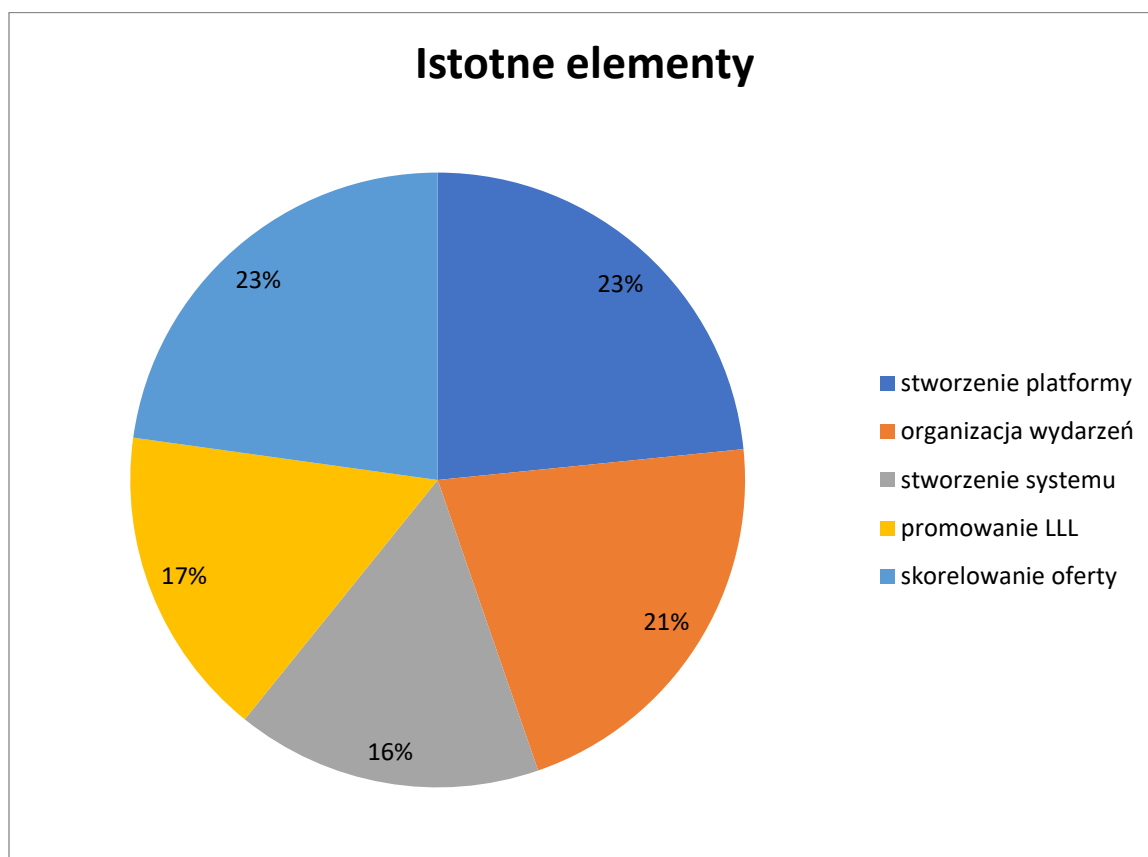
PYTANIE 10

Które z poniższych elementów uważa Pani/Pan za istotne w kontekście rozwoju doradztwa i poradnictwa zawodowego?

Można zaznaczyć nie więcej niż 2 odpowiedzi.*

- stworzenie platformy integrującej pracodawców, przedstawicieli placówek oświatowych, instytucji rynku pracy oraz ich klientów - 192 odpowiedzi (23,4%)
- organizacja wydarzeń i inicjatyw służących popularyzacji i promocji doradztwa i poradnictwa zawodowego - 175 odpowiedzi (21,3%)
- stworzenie wojewódzkiego systemu doradztwa zawodowego jako mechanizmu współpracy pomiędzy interesariuszami (biznes – edukacja - instytucje rynku pracy) - 132 odpowiedzi (16,1%)
- promowanie idei LLL (Uczenie się przez całe życie)- 135 odpowiedzi (16,4%)
- dążenie do skorelowania oferty kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy - 187 odpowiedzi (22,8%)

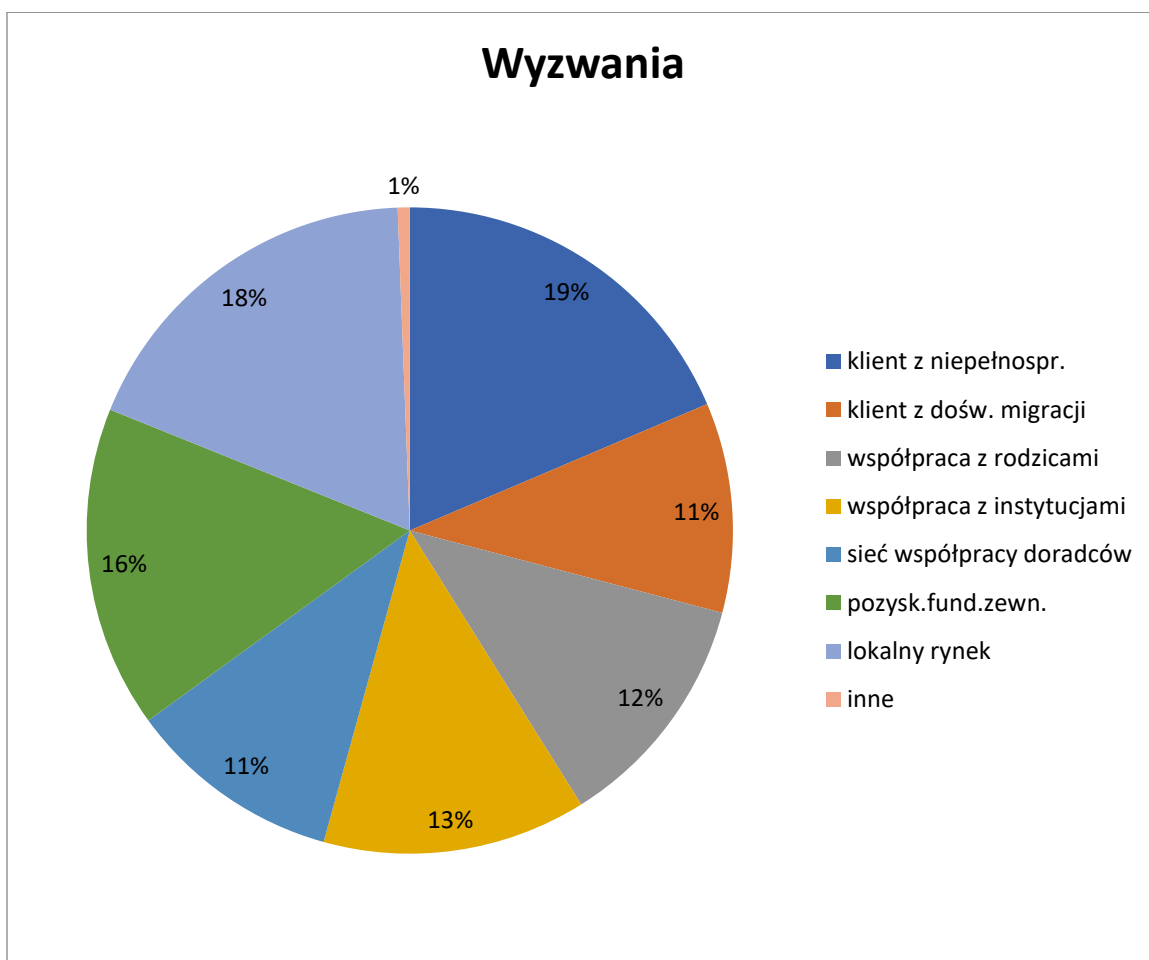
Jedno z CRE WŁ nie uwzględniło odpowiedzi na to pytanie w przesłanej analizie.

PYTANIE 11

Który obszar stanowi według Pani/Pana największe wyzwanie stojące przed doradcą zawodowym? Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.*

- klient z niepełnosprawnością - 200 odpowiedzi (18,6%)
- klient z doświadczeniem migracji - 113 odpowiedzi (10,5%)
- współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi - 129 odpowiedzi (12%)
- współpraca z instytucjami - 142 odpowiedzi (13,2%)
- sieć współpracy doradców zawodowych - 115 odpowiedzi (10,7%)
- możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych - 173 odpowiedzi (16,1%)
- problemy lokalnego/regionalnego rynku pracy - 196 odpowiedzi (18,3%)
- inne - 6 odpowiedzi (0,6%)

PYTANIE 12 (OTWARTE)

Proszę opisać krótko swoje pomysły/propozycje dotyczące nowoczesnych rozwiązań w doradztwie i poradnictwie zawodowym.

Nadesłane odpowiedzi (z czterech CRE WL):

1. Wydarzenia, podczas których wypowiadają się doradcy zawodowi oraz dostępność materiałów dydaktycznych udostępnionych na stronach czy w zakładkach
2. Większe wsparcie uczniów z dysfunkcjami
3. Superwizje dla doradców zawodowych
4. Poznawanie zawodów poprzez działania uczniów - np. wolontariat
5. Wykorzystanie nowoczesnych technologii w doradztwie, poradnictwie
6. Stworzenie nowoczesnych narzędzi dla uczniów i doradców, także online, gier symulacyjnych, nowoczesnych narzędzi diagnostycznych, grywalizacji, aplikacji dla doradców, wykorzystanie takich narzędzi jak FB, quizów, filmów - łącznie 51 odpowiedzi (w tym 3 odpowiedzi dotyczące wykorzystania AI i 1 odpowiedź dotycząca wykorzystania technologii VR)
7. Organizowanie wizyt w zakładach pracy, wychodzenie z uczniami ze szkół, spotkania z pracodawcami w firmach - łącznie 29 odpowiedzi
8. Koordynacja systemu doradztwa zawodowego, np. spotkania doradców, stworzenie platformy dla doradców, sieć współpracy doradców zawodowych ze szkół, jednolitego systemu doradztwa zawodowego - łącznie 30 odpowiedzi
9. Stworzenie platformy integrującej pracodawców, uczniów, doradców- podmioty rynku pracy, oferty szkół i lokalnego rynku pracy - łącznie 24 odpowiedzi
10. Spotkania z przedsiębiorcami, zwłaszcza lokalnymi - łącznie 11 odpowiedzi
11. Skupienie się na uczniu, jego aktywizacja, pogłębianie zainteresowań, wspieranie kreatywności, samorozwoju, świadomości własnego potencjału, stymulacja do nauki, rozwoju, oceny kompetencji, organizowanie szkoleń dla uczniów, organizowanie zajęć w odpowiedzi na ich potrzeby - łącznie 11 odpowiedzi
12. Stworzenie platformy edukacyjno- szkoleniowej, banku narzędzi diagnostycznych - łącznie 7 odpowiedzi.
13. Coaching - łącznie 6 odpowiedzi
14. Współpraca z rodzicami uczniów i zwiększenie roli rodziców - łącznie 5
15. Spotkania pracodawców i dyrektorów szkół - łącznie 5 odpowiedzi
16. Pomysły na ciekawe i angażujące lekcje z doradztwa zawodowego, warsztaty, szkolenia, stały dostęp doradców zawodowych do aktualnych potrzeb rynku pracy (tak sformułowano wypowiedź w ankiecie)
17. Krótkie formy szkoleń dla doradców zawodowych, zwiększenie bazy dydaktycznej w potrzebne narzędzia do pracy z uczniami- łącznie 5 odpowiedzi
18. Promowanie idei LLL - łącznie 4 odpowiedzi
19. Doradztwo zawodowe jako sieć współpracy różnych instytucji, np. PUP, MOPS, PCPR, jednostek samorządu i pracodawców - łącznie 4 odpowiedzi
20. Ankiety diagnozujące, także predyspozycji zawodowych, również w szkołach wiejskich - łącznie 4 odpowiedzi.
21. Więcej indywidualnych zajęć z doradcami zawodowymi w szkołach - łącznie 4 odpowiedzi

22. Więcej doradców zawodowych w segmencie SP, promocja doradztwa zawodowego w SP, warsztaty praktyczne dla uczniów klas VIII - łącznie 4 odpowiedzi
23. Organizacja Tygodni Kariery - łącznie 3 odpowiedzi
24. Rozdzielenie stanowiska doradcy zawodowego od stanowiska doradcy klienta w PUP (powrót do doradztwa zawodowego jako oddzielnego działu w PUP) - łącznie 3 odpowiedzi
25. Opracowanie podręcznika do doradztwa zawodowego i innych materiałów dydaktycznych - łącznie 3 odpowiedzi
26. Wykorzystanie narzędzia Mapa Karier - łącznie 3 odpowiedzi
27. Stosowanie metody projektów w doradztwie zawodowym - łącznie 3 odpowiedzi
28. Spotkania w PUP dotyczące np. zmian na rynku pracy, współpraca z PUP - łącznie 3 odpowiedzi
29. Stworzenie platformy internetowej - zapotrzebowanie oraz wymagania pracodawców, oferty, kierunki kształcenia (tak napisano w ankiecie) - 2 odpowiedzi
30. Korelacja oferty kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy - 1 odpowiedź
31. Organizowanie spotkań z absolwentami, zwłaszcza z tymi, którzy osiągnęli sukces - 2 odpowiedzi
32. Współpraca z zewnętrznymi doradcami zawodowymi w szkole- 1 odpowiedź
33. Stworzenie zinstytucjonalizowanego doradztwa i poradnictwa zawodowego dla osób w wieku emerytalnym chcących wrócić na rynek pracy- 1 odpowiedzi (ankieta z PUP w Sieradzu)
34. Wprowadzenie osób z niepełnosprawnością na rynek pracy- 1 odpowiedź (ankieta z ZSP 8 w Tomaszowie Maz.)
35. Zajęcia z doradztwa zawodowego przynajmniej raz/mies.- 1 odpowiedź
36. Zajęcia z doradztwa tylko dla chętnych - 1 odpowiedź
37. Dostosowanie szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy- 1 odpowiedź
38. Wizyty reprezentantów SPP w SP już od października- 1 odpowiedź
39. Aktywna współpraca (w udzielonej odpowiedzi nie napisano, czyja) z instytucjami badającymi rynek pracy- 1 odpowiedź
40. Korelacja kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy - 1 odpowiedź
41. Unowocześnienie usług świadczonych przez PUP- 1 odpowiedź
42. Zachęcenie młodzieży do korzystania ze wsparcia doradców zawodowych - 1 odpowiedź
43. Oddzielenie poradnictwa zawodowego od pośrednictwa pracy- 1 odpowiedź
44. Stworzenie platformy integrującej pracodawców- 1 odpowiedź
45. Organizowanie szkoleń online dla doradców zawodowych- 1 odpowiedź
46. Organizowanie szkoleń dla doradców zawodowych w zakresie nowoczesnych narzędzi diagnostycznych- 1 odpowiedź
47. Stworzenie jednolitego systemu i standardu udzielania wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego- 1 odpowiedź
48. Stworzenie profesjonalnie wyposażonych punktów doradczych w szkołach- 1 odpowiedź
49. Dostępność różnych ofert umożliwiających skorzystanie z doradztwa i poradnictwa zawodowego jak najbliższej miejsca zamieszkania- 1 odpowiedź
50. Ćwiczenia integrujące zespół- 1 odpowiedź

51. Metody kreatywne w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu- 1 odpowiedź
52. Prelekcje dla uczniów prezentowane przez przedstawicieli firm- 1 odpowiedź
53. Organizowanie warsztatów pisanie CV- 1 odpowiedź
54. Zajęcia, pogadanki o zawodach w najbliższym otoczeniu- 1 odpowiedź
55. Tworzenie własnych materiałów z zakresu doradztwa zawodowego- 1 odpowiedź
56. Wykorzystanie metod i technik pracy opartych na coachingu oraz aktywności uczniów, w tym gier, filmów, quizów, prezentacji, projektów, metody steam i innych 13 odpowiedzi
57. Sposoby współpracy z pracodawcami i wykorzystywanie lokalnych zasobów instytucjonalnych i osobowych- 12 odpowiedzi
58. Wykorzystanie w doradztwie zawodowym nowoczesnych technologii, e-zasobów, aplikacji i metod opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych- 11 odpowiedzi
59. Stworzenie platformy internetowej dla uczniów, nauczycieli i rodziców, zawierającej materiały informacyjne, metodyczne, narzędzia diagnostyczne, aplikacje przydatne dla wszystkich wymienionych odbiorców- 9 odpowiedzi
60. Promocja doradztwa i kształcenia zawodowego, w tym organizowanie targów pracy, dni kariery, itp. - 4 odpowiedzi
61. Doskonalenie kompetencji doradców zawodowych, w tym tworzenie sieci współpracy i wymiany doświadczeń - 5 odpowiedzi
62. Refleksje i uwagi dotyczące funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkołach - 4 odpowiedzi
63. Stworzenie wojewódzkiego systemu doradztwa zawodowego oraz platformy integrującej przedstawicieli różnych placówek zajmujących się poradnictwem to krok w kierunku stworzenia nowoczesnych rozwiązań w zakresie poradnictwa zawodowego. Pozwoli to na wymianę doświadczeń, dzielenie się pomysłami, udział w różnego rodzaju przedsięwzięciach
64. Marzy mi się, żeby uczniowie na swoich laptopach wypełniali kwestionariusze i dostawali od ręki ich interpretację. Obecnie wypełniają kwestionariusze w formie papierowej a ja interpretuję wyniki
65. Sieć współpracy między szkołami
66. Wykorzystanie rozwiązań AI celem wsparcia w tworzeniu dokumentacji przygotowujących klientów do funkcjonowania na rynku pracy np. CV, list motywacyjny itp.
67. Współpraca jednostek samorządowych ze szkołami oraz pracodawcami na lokalnym rynku pracy na szczeblu lokalnym
68. Organizowanie warsztatów i szkoleń z doradztwa zawodowego
69. Szkolenia dla doradców w zakresie stosowania nowoczesnych narzędzi diagnostycznych. Zapewnienie szkołom środków finansowych na profesjonalnie wyposażone punkty doradcze/gabinety doradców
70. Lepsza współpraca pomiędzy doradcami zawodowymi w regionie
71. Umożliwić uczniom klas 8 poznanie zawodów poprzez uczestnictwo w warsztatach, zajęciach praktycznych o różnym charakterze tak, aby mieli możliwość zobaczyć jak w rzeczywistości wygląda charakter danego zawodu
72. Zwiększona liczba godzin doradztwa w szkole podstawowej

73. Uczniowie oczekują nowoczesnego podejścia do tematu doradztwa zawodowego. Interesuje ich przedsiębiorczość, grywalizacja i takiego "uczenia" oczekują od szkoły
74. Wykorzystanie na zajęciach nowych technologii
75. Uważam, że zajęcia z doradztwa powinny być organizowane dla uczniów chętnych, a więc zainteresowanych swoją przyszłą ścieżką edukacyjno-zawodową i samopoznaniem. Pozostałe działania szkoły w ramach WSDZ powinny być realizowane dla wszystkich dzieci. Na etapie szkoły podstawowej brakuje też zaangażowania ze strony rodziców. Do pracy doradcy zawodowego pomocna byłaby platforma z najważniejszymi informacjami o rynku pracy i wydarzeniach (np. dni otwarte) dla danego środowiska lokalnego
76. Spotkania w Powiatowym Urzędzie Pracy odnośnie zmian na rynku pracy
77. Stworzenie spójnego systemu doradztwa zawodowego w regionie
78. Większy nacisk na wprowadzanie treści doradztwa zawodowego do przedmiotów ogólnokształcących, zwracanie uwagi na cel zdobywania konkretnej wiedzy i wykorzystanie jej w pracy zawodowej. Przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy z konkretnymi umiejętnościami, także z zakresu przedsiębiorczości, podstawowych kwestii prawa, podatków, życia codziennego etc.
79. Udział w Ogólnopolskim Tygodniu kariery, warsztaty pisania CV, wykorzystywanie Mapy karier, spotkania z absolwentami, studium przypadku
80. Sięganie po nowinki technologiczne, nowoczesne aplikacje i inne rozwiązania cyfrowe aktywizujące uczniów
81. Sięganie po nowinki technologiczne, nowoczesne aplikacje i inne rozwiązania cyfrowe aktywizujące uczniów
82. Wdrażanie w życie metody LLL; zaczerpnięcie z coachingu metod pracy (stawianie na samorozwój i większą świadomość własnego potencjału, stymulacja do nauki i rozwoju, projektowanie swojej przyszłości); nadążanie za internetowym rynkiem pracy (świadomość istnienia zawodów na płaszczyźnie internetowej, praca zdalna, świadomość powstawania nowych zawodów – zawody przyszłości); doradztwo zawodowe on-line dla klientów z niepełnosprawnością
83. Zajęcia z inspirowania młodzieży.

Jedno z CRE WŁ nie uwzględniło odpowiedzi na to pytanie w przesłanej analizie.

3. WNIOSKI I REKOMENDACJE:

Teren działania każdego z Centrów Rozwoju Województwa Łódzkiego (CRE WŁ: Łódź, Piotrków Trybunalski, Sieradz, Skierniewice, Zgierz) charakteryzuje się inną specyfiką związaną z ofertą lokalnego rynku pracy, strukturą firm, przekrojem demograficznym mieszkańców (potencjalnych odbiorców usług doradczych), charakterystyką oferty edukacji, wreszcie- co bardzo istotne- położeniem geograficznym i związanym z tym poziomem mobilności mieszkańców i możliwościami podejmowania przez nich edukacji i zatrudnienia.

Skierniewice znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie oraz sferze oddziaływania aglomeracji warszawskiej. Duży zatem odsetek ludności w wieku produkcyjnym z tego terenu dojeżdża do pracy w Warszawie (gdzie dominuje rynek usług). Skierniewice to także tradycyjnie teren rolniczy z wysoko rozwiniętą branżą sadowniczą oraz przetwórczą.

Łódź sama w sobie stanowi dużą aglomerację miejską z wysoko rozwiniętym rynkiem nie tylko usług, ale także szeroko pojętej produkcji. Dochodzi do tego fakt bardzo dobrego skomunikowania z aglomeracją warszawską, co niesie z sobą analogiczne jak w przypadku Skierniewic konsekwencje dla lokalnego rynku pracy i edukacji.

Zgierz i Piotrków to z kolei tereny ze znaczącym udziałem gospodarki magazynowej oraz branży logistycznej w lokalnym rynku pracy. Wynika to głównie z położenia w centralnej części kraju przy kluczowych ciągach komunikacyjnych- autostradach A-1 i A-2. Dodatkowo Zgierz to miasto zlokalizowane w bezpośredniej bliskości skrzyżowania obu autostrad. Położenie to wpływa ponadto na zwiększenie mobilności mieszkańców. Specyfikę Piotrkowa i okolic stanowi ponadto wysoko rozwinięta branża hodowlana (trzoda chlewna, drób) oraz związany z tym sektor przetwórstwa; ogólnie- rolnictwo.

Zadania zatem oraz wyzwania stojące przed doradcami zawodowymi ze szkół i instytucji rynku pracy (PUP, OHP) z obszarów działania poszczególnych CRE, jakkolwiek ogniskują się wokół wspólnych kwestii, są jednak specyficzne i różnią się w wielu aspektach.

W związku z powyższym wydaje się zasadne, aby wyniki ankiet oraz wnioski i rekomendacje wpływające z nadesłanych przez poszczególne CRE ankiet przedstawić oddzielnie dla każdego z Centrów, biorąc pod uwagę przedstawioną powyżej lokalną specyfikę każdego z nich.

Z nadesłanych przez respondentów poszczególnych CRE wniosków i rekomendacji, abstrahując od przedstawionej wyżej specyfiki i odmienności, można jednakże wyciągnąć wspólny mianownik. Pewne kwestie wybrzmiały wyraźnie bez względu na miejsce funkcjonowania respondentów. Te powtarzające się i wspólne rekomendacje oraz wnioski zostały zatem przedstawione w odrębnym punkcie.

CRE WŁ w Łodzi:

1. Doradztwo zawodowe w szkole to zadanie realizowane przez wiele osób – od pedagogów, przez psychologów, nauczycieli. Każda z tych osób pełni swoją specyficzną rolę w tym procesie, ale wszyscy mają wspólny cel – pomóc uczniom w odpowiednim wyborze kierunku kariery. Z rozmów z dyrektorami wynika, że często oni prowadzą zajęcia z doradztwa zawodowego; z **ankiet zaś można wyciągnąć wniosek**, że część szkół posiada doradcę zawodowego lub jest w sytuacji, w której zajęcia prowadzą nauczyciele innych przedmiotów za zgodą KO.

Zajęcia w placówce prowadzi również nauczyciel przedmiotu, który ukończył dodatkowo podyplomowe studia z zakresu doradztwa zawodowego.

Pedagodzy z ukończonymi studiami podyplomowymi są drugą, mniejszą grupą. Najmniejszą grupą są nauczyciele, którzy ukończyli studia wyższe z doradztwa zawodowego oraz psychologowie z ukończonymi studiami podyplomowymi z tego zakresu.

Wniosek:

Szkoły podstawowe mają trudności z zatrudnieniem osób posiadających uprawnienia do prowadzenia doradztwa zawodowego.

2. Zajęcia/usługi prowadzone są przede wszystkim w szkołach podstawowych, ponieważ – wg rozporządzenia – w szkołach tego etapu kształcenia dyrektor może zatrudnić nauczyciela do prowadzenia zajęć z doradztwa zawodowego.

Wniosek:

W szkołach podstawowych jest możliwość zatrudnienia doradcy zawodowego. Natomiast do szkół ponadpodstawowych zapraszani są doradcy z ŁCDNiKP czy PPP.

3. Niepokojące wyniki widzimy przy pytaniu trzecim. Rzadko szkoły współpracują z UP, hufcami pracy. Minimalnie częściej ze stowarzyszeniami czy fundacjami działającymi na rzecz propagowania szkolnictwa zawodowego. W przeważającej większości szkoły samodzielnie poszukują rozwiązań zarówno merytorycznych jak i pragmatycznych. Większość badanych nie ma innego doświadczenia prócz pracy z uczniami szkoły podstawowej.

Wniosek:

Doradcy zawodowi mają wąską wiedzę i umiejętności, ponieważ prowadzili i prowadzą zajęcia tylko z uczniami szkół podstawowych. Istnieje potrzeba rozszerzenia ich doświadczenia w pracy z różnym klientem.

4. Według ankietowanych rozwijanie kompetencji miękkich i znajomość trendów na rynku pracy to najważniejsze zadania doradztwa zawodowego. Potrzeba doskonalenia zawodowego została zgłoszona również w obszarach: doradztwo i poradnictwo zawodowe skierowane do osób z niepełnosprawnością. Ankietowani wskazali również na brak narzędzi diagnostycznych.

Wniosek:

Zgłaszane potrzeby wskazują na trudności, jakie pojawiają się w pracy doradcy zawodowego. Wpływa to z pewnością na jakość oferowanego wsparcia.

5. Prowadzący zajęcia stawiali na samokształcenie i krótkie formy doskonalenia (kursy, warsztaty).

Wniosek:

Ze względu na obciążenie zawodowe licznymi zadaniami osoby ankietowane wybierają samokształcenie lub krótsze/praktyczne formy doskonalenia. Wynika z tego, że wiedza podana w pigułce w sposób skondensowany jest ważniejsza niż systematyczne podawanie jej przez dłuższy czas.

6. Dla nauczycieli wydarzenia, inicjatywy służące popularyzacji doradztwa zawodowego są najważniejsze.

Doradztwo zawodowe potrzebuje promocji i „odczarowania”.

7. Problem w doradztwie zawodowym stanowi według respondentów klient z doświadczeniem migracji i z niepełnosprawnością. Trudność sprawia też współpraca z instytucjami zewnętrznymi i rodzicami/opiekunami prawnymi (czyżby brak zasad komunikacji personalnej?).

Wniosek:

Znaczna liczba uczniów i ich opiekunów z Ukrainy oznacza dla nauczycieli, w tym doradców zawodowych, zwiększenie ilości sytuacji problematycznych. Nienową jest również informacja o problemach w pomocy osobom z niepełnosprawnością. W szkołach pojawia się coraz więcej uczniów z dysfunkcjami, które - obok stwierdzonych przez zewnętrzne instytucje niepełnosprawności – stanowią wyzwanie w pracy indywidualnej oraz w grupie. Doradcy potrzebują również wiedzy i narzędzi do efektywnej współpracy z rodzicami uczniów oraz z instytucjami, które powinny wspomagać pracę szkoły.

8. Większość respondentów nie odpowiedziała na pytanie dotyczące pomysłów czy rozwiązań dotyczących doradztwa zawodowego.

Z rozmów prowadzonych w czasie warsztatów w szkołach wynika, że zbyt duża liczebność klas powoduje problem z indywidualizacją procesu doradczego oraz określeniem potencjału i zainteresowań uczniów. Zbyt mała liczba godzin przeznaczona na zajęcia doradcze stanowi również przeszkodę w przedstawieniu możliwości zawodowych na rynku pracy, warunków ekonomicznych określonych prac i zawodów, przeciwwskazaniami i szczególnymi wymaganiami z punktu widzenia minimalnego i najlepszego poziomu dostosowania zawodowego, sposobów poszukiwania pracy, sposobów kontaktowania się z pracodawcą.

CRE WŁ w Piotrkowie Trybunalskim

Oczekiwania doradców oscylują wokół następujących zagadnień:

Obszar dotyczący budowania sieci współpracy doradców zawodowych:

Ankietowani deklarują potrzeby:

- organizacji platformy dla nauczycieli i szkolnych doradców zawodowych w celu wymiany doświadczeń;
- dążenie do skorelowania oferty kształcenia z oczekiwaniami rynku pracy;
- organizacji cyklicznych spotkań dla doradców zawodowych z regionu, stworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w ramach doradztwa zawodowego np. poprzez spotkania i fora dyskusyjne;
- stworzenie platformy integrującej instytucje rynku pracy, placówki oświatowe oraz klienci;
- organizacji warsztatów i szkoleń z doradztwa zawodowego;
- stworzenie banku narzędzi diagnostycznych.

Ponadto:

- zwiększenia bazy dydaktycznej z zakresu doradztwa zawodowego (dostęp do bezpłatnych, nowoczesnych narzędzi dla doradców);
- stworzenie nowoczesnych narzędzi pracy z trudnym klientem dostosowanych do lokalnego rynku pracy;
- stworzenie gier komputerowych lub symulacji, które pozwalają użytkownikom eksperymentować z różnymi ścieżkami zawodowymi i podejmować decyzje w bezpiecznym, wirtualnym środowisku;
- stworzenie i wykorzystanie zaawansowanych narzędzi analitycznych do monitorowania i prognozowania trendów rynku pracy;
- stworzenia aplikacji dla młodzieży pozwalającej ocenić predyspozycje czy zainteresowania, platformy pozwalającej łatwo znaleźć szkołę o wybranym kierunku kształcenia w najbliższej okolicy.

CRE w Sieradzu

Badanie pokazało, że w szkołach, które zdecydowały się na udział w badaniu, zadania z zakresu doradztwa zawodowego wykonują przede wszystkim pedagodzy i nauczyciele różnych specjalności, którzy mają kwalifikacje do wykonywania tego typu zadań.

Nieliczna jest grupa, która takich kwalifikacji jeszcze nie posiada.

Ponad połowa badanych, oprócz tego, że posiada kwalifikacje do prowadzenia doradztwa zawodowego, to dysponuje również doświadczeniem w tym zakresie – nauczyciele zdobywali je w szkołach różnego typu oraz różnych instytucjach związanych z doradztwem oraz w stowarzyszeniach i fundacjach.

Badanie potrzeb nauczycieli doradców zawodowych pokazało, że są oni zainteresowani własnym doskonaleniem zawodowym w bardzo różnorodnych obszarach. Niemal wszystkie wskazane w ankiecie kierunki zyskały zainteresowanie ankietowanych. Za najodpowiedniejsze dla zaspokojenia swoich potrzeb edukacyjnych ankietowani uznali samokształcenia, kurs/szkolenia i warsztaty.

Można przyjąć, że dla badanych wszystkie wskazane w ankiecie czynniki (platforma, promocja doradztwa i uczenia się przez całe życie), są ważne dla rozwoju doradztwa i poradnictwa zawodowego

Jako wyzwania stojące aktualnie przed doradcami zawodowymi ankietowani wskazali:

- Problemy lokalnego rynku pracy,
- Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych,
- Klient z niepełnosprawnością,
- Współpraca z instytucjami.

Należy wykorzystać kwalifikacje i doświadczenie doradców zawodowych, organizując sieci współpracy i samokształcenia, w których uczestnicy będą mieli okazję wymieniać się pomysłami, dobrymi praktykami, autorskimi materiałami metodycznymi itp.

Taka forma doskonalenia pozwoli nie tylko wykorzystać potencjał doradców, ale również będzie okazją do zaspokojenia bardzo różnorodnych potrzeb edukacyjnych oraz da możliwość zaspokojenia ich również w toku samokształcenia.

Należy zorganizować dla cykl warsztatów dla doradców zawodowych zogniskowanych tematycznie wokół następujących zagadnień:

- Nowoczesne metody i techniki pracy z uczniami w zakresie doradztwa zawodowego wykorzystujące m.in. TIK, elementy coachingu,
- Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach różnego typu,
- Doradztwo zawodowe dla osób z różnymi niepełnosprawnościami.

W formie lekcji otwartych lub/oraz warsztatów dla uczniów zorganizować pilotaż zastosowania nowoczesnych metod prowadzenia doradztwa zawodowego w różnych typach szkół (spójnych z metodami prezentowanymi na warsztatach dla nauczycieli doradców zawodowych);

Zorganizować konferencję dla doradców zawodowych oraz przedstawicieli lokalnego rynku pracy i instytucji rynku pracy, której celem będzie m.in.:

- Zeprezentowanie dobrych praktyk w zakresie współpracy szkół i lokalnych pracodawców.
- Zebranie wzajemnych oczekiwań i możliwości współpracy między szkołami i lokalnym rynkiem pracodawców.
- Zweryfikowanie możliwości wykorzystania lokalnych zasobów instytucjonalnych do rozwijania doradztwa i poradnictwa zawodowego w szkołach.

Przeprowadzić badanie potrzeb i oczekiwań środowiska szkolnego (nauczycieli, uczniów, rodziców) oraz lokalnego rynku pracy wobec internetowej platformy informacyjno-metodycznej nakierowanej promocję i na wspieranie idei doradztwa zawodowego;

Podjąć działania zmierzające do gromadzenia i opisywania dobrych praktyk w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach w celu upowszechniania ich za pomocą narzędzi internetowych (strona www, platforma, FB) oraz przy okazji spotkań i szkoleń z doradcami zawodowymi.

CRE WŁ w Skierniewicach

1. Zacieśnić współpracę między szkołami, instytucjami rynku pracy a otoczeniem społeczno-gospodarczym.
2. Umożliwić dalszy rozwój zawodowy doradców i nauczycieli w obszarach wskazanych przez respondentów.
3. W ofercie skierowanej do doradców zawodowych oraz nauczycieli uwzględnić osoby z niepełnosprawnościami.
4. Wskazać szkołę i placówkę oświatowym możliwości finansowania zadań z wykorzystaniem funduszy zewnętrznych.
5. Stworzyć platformę integrującą pracodawców, szkoły i placówki oświatowe, instytucje rynku pracy i ich klientów.
6. Centrum Rozwoju Edukacji Województwa Łódzkiego w Skierniewicach może stać się łącznikiem między stronami zainteresowanymi poprzez organizowanie konferencji, szkoleń, warsztatów czy stworzenie sieci współpracy doradców zawodowych.

CRE WŁw Zgierzu

1. Wprowadzić w ofercie zajęcia ze:
 - a) stosowania narzędzi diagnostycznych w doradztwie i poradnictwie zawodowym
 - b) dokumentowania doradztwa zawodowego
 - c) rozwijania kompetencji miękkich uczniów.
2. Zaplanować konferencje , kursy oraz szkolenia dotyczące doradztwa zawodowego o tematyce związanej z współpracą z instytucjami , klientem z niepełnosprawnością , problemami lokalnego/regionalnego rynku pracy oraz współpracy z rodzicami i opiekunami uczniów.
3. Wykorzystywać media społecznościowe oraz strony www do promowania konferencji, kursów i szkoleń. Rozsyłać maile informujące o kolejnych eventach.
4. Utrzymywać wysoki poziom organizacji konferencji oraz spełniać oczekiwania ich uczestników.

WNIOSKI I REKOMENDACJE WSPÓLNE:

Główne wspólne wnioski:

1. Brak systemu związanego z doradztwem zawodowym, w szczególności ze szkolnym doradztwem zawodowym
2. Brak wspólnej przestrzeni do wymiany doświadczeń, dzielenia się dobrymi praktykami przez doradców zawodowych
3. Istnieje pilna potrzeba ze strony doradców zawodowych szerszego dostępu do narzędzi pracy, narzędzi diagnostycznych (głównie komputerowych)
4. Brak szybkiego i wygodnego dostępu do zgromadzonych w jednym miejscu informacji prawnych, do informacji zawodoznawczej, danych związanych z lokalnym (i nie tylko) rynkiem pracy, prognoz dotyczących tendencji na rynku pracy etc.
5. Doradztwo zawodowe w szkołach nie jest traktowane priorytetowo (w ujęciu systemowym)- jest to wciąż obszar traktowany jako dodatkowy, mniej istotny i mało ważny
6. W szkołach jest widoczny niedobór wykwalifikowanych doradców zawodowych
7. Najczęściej funkcję szkolnych doradców zawodowych pełnią nauczyciele różnych przedmiotów po ukończeniu studiów podyplomowych z zakresu doradztwa zawodowego
8. Niewielkie i mało zróżnicowane doświadczenie szkolnych doradców zawodowych związane z pracą z innymi kategoriami klientów aniżeli uczniowie (dominuje doświadczenie związane z pracą w szkołach)
9. Odczuwane przez doradców zawodowych deficyty warsztatu pracy oraz kompetencji ze strony doradców, zwłaszcza w kontekście internetowych czy komputerowych narzędzi diagnostycznych, badawczych
10. Odczuwane deficyty w zakresie kompetencji miękkich (tak ze strony doradców zawodowych jak i uczniów)
11. Zapotrzebowanie na zaistnienie w szkołach indywidualnego poradnictwa zawodowego (poza grupowym doradztwem)- konieczność zmian systemowych
12. Zbyt niski poziom współpracy między szkołami a instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami.

Główne wspólne rekomendacje:

Wyrażana nie tylko w ankietach, ale także w wypowiedziach doradców zawodowych i dyrektorów szkół podczas organizowanych w ramach projektu spotkań potrzeba dotyczy pilnego zintegrowania środowiska- **stworzenia systemu doradztwa zawodowego**.

Narzędziem służącym temu celowi winna się stać **platforma internetowa**.

Zawartość platformy oraz jej zadania:

1. Zintegrowanie placówek oświatowych/institucji rynku pracy/pracodawców/klientów
2. Stworzenie forum dla doradców zawodowych- możliwość bieżącej wymiany doświadczeń oraz prezentowania przykładów dobrych praktyk
3. Utworzenie banku narzędzi diagnostycznych i innych narzędzi komputerowych dla doradców zawodowych
4. Założenie i stała aktualizacja banku informacji prawnych dotyczących umocowania doradztwa zawodowego, zasad zatrudniania młodocianych, osób z niepełno sprawnościami, seniorów, osób bez obywatelstwa polskiego
5. Stworzenie banku informacji o możliwościach podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez osoby w każdym wieku
6. Utworzenie zakładki z informacjami dotyczącymi pozyskiwania funduszy zewnętrznych
7. Opracowanie banku informacji o szkoleniach dla doradców zawodowych i innych możliwości doskonalenia przez nich warsztatu pracy.

Pozostałe wnioski i rekomendacje:

1. Bezwzględna potrzeba traktowania szkolnego doradztwa zawodowego bardziej priorytetowo (zmiany systemowe)
2. Potrzeba zwiększenia ilości godzin doradztwa zawodowego w szkołach
3. Konieczność stworzenia systemowych możliwości do prowadzenia w szkołach indywidualnego poradnictwa zawodowego (doradztwo grupowe nie jest wystarczające)
4. Konieczność zwiększenia liczby godzin doradztwa zawodowego w szkołach
5. Konieczność zachęcenia większej liczby osób z uprawnieniami doradcy zawodowego do podejmowania etatowej pracy w szkołach

6. Konieczność zwiększenia poziomu i intensywności współpracy pomiędzy szkołami/institucjami rynku pracy (PUP, OHP)/pracodawcami
7. Konieczność organizowania spotkań, konferencji, szkoleń i innych możliwości doskonalenia warsztatu pracy dla i przez doradców zawodowych, także w kontekście internetowych czy ogólnie komputerowych narzędzi diagnozy oraz badań
8. Konieczność rozwoju kompetencji miękkich uczniów oraz doradców zawodowych (nie tylko ze szkół, ale także instytucji rynku pracy jak OHP oraz PUP)
9. Konieczność dalszego promowania idei LLL wśród społeczeństwa
10. Konieczność stworzenia takich warunków, aby z usług doradców zawodowych chętnie i dobrowolnie korzystały osoby w różnym wieku i z różnymi kwalifikacjami.

SPIS TABEL

Tabela pytanie 1- strona 5

Tabela pytanie 6- strona 6

Tabela pytanie 7- strona 7

Tabela pytanie 8- strona 8

Tabela pytanie 9- strona 9

Tabela pytanie 10- strona 10

Tabela pytanie 11- strona 11

Opracował: Daniel Pietrzak, konsultant CRE Piotrków Tryb., marzec 2024 r.